

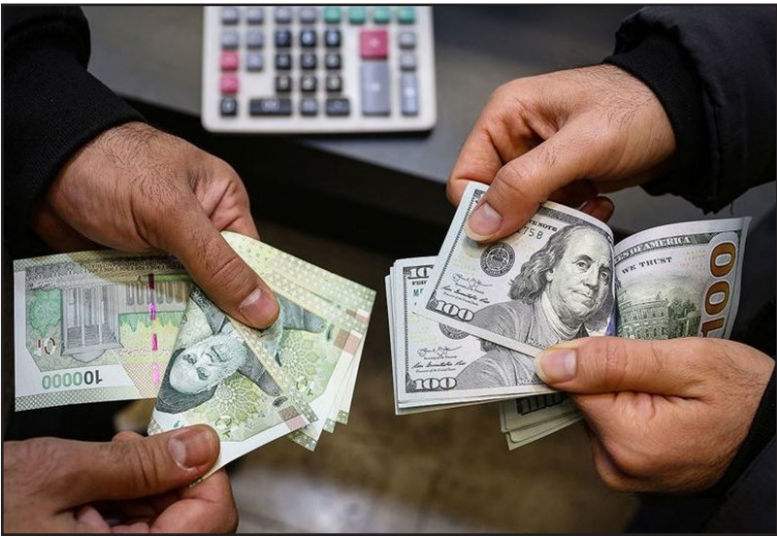
کلید توسعه پایدار حمل و نقل کشور چیست؟

مدیرعامل شرکت ساخت و توسعه با اشاره به عوامل کلیدی توسعه پایدار در کشور، گفت: توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل تنها از طریق همکاری دولت و بخش خصوصی محقق می‌شود. هوشنگ بازوند اظهار کرد: با توجه به تلاش‌های صورت گرفته در تدوین برنامه هفتم توسعه کشور، این عرصه می‌تواند بستر مناسبی برای تعامل میان دولت و بخش خصوصی به‌منظور دستیابی به نقشه راه توسعه، به‌ویژه در حوزه زیرساخت‌های حمل و نقل باشد.

وی هم‌افزایی دولت و بخش خصوصی را عامل کلیدی توسعه پایدار کشور دانست و افزود: حضور فعال این دو بخش می‌تواند زمینه‌ساز ارتقای فناوری‌ها، بهبود زیرساخت‌ها، افزایش کیفیت خدمات و ایجاد فرصت‌های شغلی باشد.

اقتصاد ایران

حذف سازوکار ارز نیمایی و پیاده‌سازی دلار توافقی

همان‌طور که اشاره شد از ابتدای سال نرخ ارز رسمی از ابتدای سال ۵۰ تا ۶۰ درصد افزایش از ۷۵ هزار تومان شده است، از سوی دیگر این تشدید اختلاف نرخ بین بازار رسمی و غیررسمی شرایط را بسیار ناپایدارتر کرده است و نرخ‌ها در بازار آزاد بار دیگر انتظارات دولتی را نادیده گرفته است، در واقع در حالی که قرار بود با حذف ارز نیمایی کاهش نرخ رسمی و تشدید انتظارات تورمی، به‌صورت مشخص معیشت مردم را تهدید می‌کند، چرا که با افزایش قیمت کالاها و خدمات، قدرت خرید مردم کاهش و هزینه‌های زندگی افزایش می‌یابد.

افزایش غیرمنتظره نرخ دلار در بازار غیررسمی

سومین نکته‌ای که در خصوص تحولات اخیر جلب توجه می‌کند، موضوع افزایش نرخ ارز در بازار غیررسمی و قاچاق است، در اولین روز آغاز به کار این سیستم جدید ارزی علی‌رغم

حذف سازوکار ارز نیمایی و پیاده‌سازی دلار توافقی با وجود افزایش بیش از ۵۰ درصدی نرخ ارز رسمی از ابتدای سال، معیشت مردم را با چالش جدی مواجه خواهد کرد، ولی رفع یا جبران این چالش جایی در توافق ارزی تصمیم‌گیران نداشته است. در اطلاعاتی که از سوی بانک مرکزی منتشر شد، اعلام شد که از روز شنبه هفته جاری نرخ توافقی در بازار نیما پیاده‌سازی می‌شود و از بهمن ماه بازار نیمایی به‌صورت کامل جمع‌آوری خواهد شد، این تغییرات به‌عنوان بخشی از تلاش‌های بانک مرکزی برای مدیریت بهتر بازار ارز، کاهش فاصله بین نرخ‌های مختلف و کاهش رانت‌های ارزی عنوان شده است. همچنین عبدالناصر همتی، وزیر اقتصاد، در هفته‌های اخیر به ضرورت حذف رانت‌های ارزی تصریح کرده است. وی با اشاره به موضوع کنترل تورم، تأکید کرده است که پدیده چندنرخه در بازار ارز منجر به ایجاد فساد و توزیع ناعادلانه ارز می‌شود که در نهایت به اقتصاد کشور و معیشت مردم آسیب می‌رساند. همتی تأکید کرده است که همسوزاری نرخ ارز می‌تواند به شفافیت و ساماندهی اقتصادی کمک کند.

تکرار تجربه مرداد ۹۷ و اردیبهشت ۱۴۰۱ با همکارانی همتی - فرزین

پس از اعلام و اجرای این تصمیمات به‌نوعی غیرمنتظره، در بعدازظهر روز شنبه از دلار توافقی با نرخ ۶۰ هزار تومان در سامانه نیما رونمایی شد. آخرین نرخ معاملات ارز در سامانه نیما حدود ۵۴ هزار تومان بوده است، این درحالی است که متأسفانه از ابتدای سال، به‌خلاف شعار سیاست تثبیت ارز، نرخ ارز در سامانه نیما در یک روند صعودی پرسرعت قرار گرفته بود.

نکته جالب توجه اینکه بیش از ۵۰ درصد واردات کشور وابسته به تأمین ارز از سامانه نیماست.

نفت و انرژی

سعید توکلی، مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران اظهار داشت: نباید این‌گونه تصور کرد که چون دارای ذخایر هستیم نباید با ناترازی مواجه شویم، زسرا برای افزایش مقدار تولید برداشت از منابع و مخازن شناسایی شده باید سرمایه‌گذاری کلان انجام شود.

وی افزود: از زمان آغاز فعالیت دولت چهاردهم رکوردهای بسیاری در زمینه تولید نفت و گاز به ثبت رسیده است، اما به‌دلیل رعایت نکردن الگوی مصرف و مصرف غیربهره‌ای این دستاوردها دیده نمی‌شود، حتی با وجود افزایش تولید، اگر همین روند مصرف را داشته باشیم باز هم دچار ناترازی می‌شویم و با این خام‌سوزی نسبت به آیندگان و پیشرفت کشور خیانت می‌کنیم. معاون وزیر نفت با بیان اینکه در کشورهای دیگر هم تنها با افزایش تولید به مقابله با ناترازی انرژی نمی‌پردازند، گفت: عمده سبب انرژی کشور ما یعنی نزدیک به ۷۲ درصد را گاز تشکیل می‌دهد که حتی این وضع در کشور روسیه که بیشترین ذخایر گازی را دارد، مشاهده نمی‌شود.

توکلی با اشاره به اینکه هم‌اکنون ۸۵ درصد سبب سوخت مصرف نیروگاه‌ها را گاز تشکیل می‌دهد، افزود: بقیه سبب سوخت نیروگاه‌ها نیز عمدتاً از سوخت مایع یعنی نفت گاز و نفت‌دیزل تأمین می‌شود، این در حالی است که در دنیا از انرژی هسته‌ای و منابع تجدیدپذیر بسیار بیشتر استفاده می‌شود. هیچ سبب سوخت نیروگاهی در دنیا نیست که ۸۵ درصد آن گاز طبیعی و ۱۵ درصد آن سوخت مایع باشد.

وی با بیان اینکه در طول سال بیشترین مقدار گازی تولیدی به نیروگاه‌ها و صنعت تخصیص داده می‌شود، بیان کرد: در طول سال ۳۴ درصد به سوخت نیروگاهی، ۲۴ درصد به صنعت، ۲۵ درصد به بخش خانگی، ۳۰ به حمل و نقل و ۴ درصد به سایر مسائل اختصاص می‌یابد. معاون وزیر نفت با اشاره به اینکه در اوج فصل سرما در شبکه گاز به‌دلیل مصرف بالای مصرف‌کننده خانگی، تجاری و صنایع جزء این بالاترین به هم می‌خورد و این مقدار گاز

اقتصاد ایران

پویش دو درجه کمتر برای حل مشکلات انرژی

پویش دو درجه کمتر برای حل مشکلات انرژی ایران پویش سراسری دو درجه کمتر به عنوان یک ابتکار نوین در زمینه مدیریت انرژی و تغییرات اقلیمی در ایران مطرح شده است. این پویش به دنبال جلب توجه عمومی و سیاست‌گذاران به ضرورت کاهش دما و تأثیرات آن بر منابع انرژی کشور می‌باشد. با توجه به چالش‌های جدی که کشور در زمینه تأمین انرژی و تغییرات اقلیمی با آن مواجه است، این پویش می‌تواند راهکارهای مؤثری را ارائه دهد.

۱. کاهش مصرف انرژی: هدف اصلی این پویش، تشویق مردم و صنایع به کاهش مصرف انرژی و استفاده بهینه از منابع موجود است. ۲. افزایش آگاهی عمومی: با اطلاع‌رسانی و آموزش در مورد تأثیرات تغییرات اقلیمی و مصرف انرژی، این پویش به دنبال افزایش آگاهی عمومی است. ۳. توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر: ترویج استفاده از منابع انرژی تجدیدپذیر مانند انرژی خورشیدی و بادی به عنوان راه‌حل‌های پایدار و کم‌هزینه.

چالش‌های موجود ایران با چالش‌های متعددی در زمینه انرژی مواجه است: افزایش مصرف انرژی: رشد جمعیت و صنایع باعث افزایش بی‌رویه مصرف انرژی شده است. آلودگی محیط زیست: استفاده از سوخت‌های فسیلی به آلودگی شدید هوا و تغییرات اقلیمی منجر شده است.

وابستگی به منابع غیرتجدیدپذیر: وابستگی به نفت و گاز به عنوان منابع اصلی تأمین انرژی، کشور را در معرض خطرات اقتصادی و زیست‌محیطی قرار داده است.

راهکارهای پیشنهادی

۱. توسعه زیرساخت‌های انرژی تجدیدپذیر: سرمایه‌گذاری در پروژه‌های انرژی خورشیدی و بادی برای کاهش وابستگی به سوخت‌های فسیلی. ۲. بهینه‌سازی مصرف انرژی: تشویق به استفاده از فناوری‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی در صنایع و ساختمان‌ها. ۳. آموزش و فرهنگ‌سازی: ایجاد برنامه‌های آموزشی برای افزایش آگاهی جامعه در مورد اهمیت کاهش مصرف انرژی و استفاده از منابع تجدیدپذیر.

پویش دو درجه کمتر می‌تواند به عنوان یک گام مؤثر در جهت حل مشکلات انرژی ایران و مقابله با تغییرات اقلیمی عمل کند. با همکاری دولت، صنایع و مردم، می‌توان به اهداف این پویش دست یافت و آینده‌ای پایدارتر برای نسل‌های آینده فراهم کرد. این پویش نه تنها در کاهش مصرف انرژی مؤثر است، بلکه به حفظ محیط زیست و بهبود کیفیت زندگی نیز کمک خواهد کرد.

با امید به اینکه این پویش مورد استقبال قرار گیرد و به یک حرکت سراسری تبدیل شود، باید همگی تلاش کنیم تا با هم برای آینده‌ای بهتر گام برداریم.

روزنامه صبح ایران / سال دهم - شماره ۱۵۹۶

۲۶ آذر ماه ۱۴۰۳ / با ما همراه شوید

www.serajonline.com - @serajname

اقتصاد بانک انرژی، تحلیل ها

اقتصاد ایران

بیش اظهاری خودرو به نفع وار دکننده؛ قیمت نهایی به زیان همه

در حالی که هدف از افزایش واردات خودرو کاهش قیمت و تنظیم‌گری بود که عده‌ای برای کسب سودهای بالاتر اقدام به بیش‌اظهاری ارزش خودروهای وارداتی می‌کنند و به نظر می‌رسد دولت نیز به علت دریافت حقوق ورودی بالاتر حساسیتی نسبت به این موضوع ندارد. چند روز قبل بود که خبری در مورد تویوتا مطرح شد. در اینجا به نظر می‌رسید که یک شرکت با گروهی با اظهار ارزش بالاتر برای خودروهای وارداتی خود قصد اخلاص در بازار و کسب سودهای بالاتر را داشته‌اند.

با این حال اولین سوالی که در این خصوص به ذهن می‌آید این است که چرا یک واردکننده خودرو که باید درصد زیادی از ارزش خودرو را به عنوان حقوق ورودی به دولت پرداخت کند، باید ارزش خودرو خود را بیش از رقم واقعی اظهار کند و از این کار چه سودی کسب می‌کند؟ پاسخ به این سوال چند محور دارد که در ادامه به آنها اشاره خواهد شد.

۱. ایهامات واردات تویوتاچه کسانی عضو کمیته ۱. حقوق ورودی بر روی صورت حساب مصرف کننده باید به این موضوع توجه داشت که واردکننده حقوق ورودی که هنگام واردات پرداخت می‌کند در ادامه در قیمت نهایی خودرو لحاظ می‌کند در حقیقت خیال واردکننده راحت است که اگر بیش اظهاری انجام داد، این مصرف‌کننده نهایی است که باید هزینه آن را پرداخت کند نه خود.

به این ترتیب عامل تجاری و مالی بازاردن‌دهی برای واردکننده در حوزه بیش اظهاری وجود ندارد.

۲. بازار انحصاری و منفعت طلبی برای سود بیشتر نکته دیگر این است که در بازار خودروهای وارداتی نیز رقابتی چندانی وجود ندارد و در این حوزه نیز شاهد انحصار هستیم و مصرف‌کنندگان نیز به سبب کمبود عرضه طی سال‌های گذشته، حاضر هستند خودروها را با قیمت‌های بالاتر خریداری کنند.

در چنین شرایطی اگر واردکننده در تعیین قیمت خودروهای وارداتی بیش اظهاری کند و به طور مثال خودرو ۱۴ هزار دلاری را ۲۰ هزار دلار در گمرک اظهار کند، نه تنها حقوق ورودی در پرداختی به دولت را از جیب مصرف‌کننده برمی‌دارد، بلکه سود بازگانی ۱۸ درصدی خود را واردکننده نیز به سبب بیش اظهاری رشد می‌کند.

۳. جلوگیری از شوک قیمتی منفی در بازار خودروهای وارداتی صورتی که واردکننده در تعیین ارزش سود قانونی (۱۸ درصد) بیشتری کسب خواهد کرد بلکه جلوی ریزش قیمت‌ها در بازار داخلی نیز گرفته خواهد شد. در حقیقت این انتظار وجود داشت که با رشد قابل توجه واردات، قیمت خودروهای خارجی در بازار با کاهش چشم‌گیری مواجه شود. این در حالی است که با استفاده از ترند بیش اظهاری قیمت تمام شده واردات خودرو بالاتر تعیین می‌شود و در نتیجه از کاهش قیمت‌ها در بازار داخلی نیز جلوگیری می‌شود.

هدف تنظیم‌گری بود یا درآمد؛ دولت شفاف‌سازی کند نهادهی که مسئول حقوق و عوارض است ظاهراً چندین توجیهی به اهداف تنظیم‌گری مجوز واردات خودرو توجهی ندارد و صرفاً هدف کسب درآمد حداکثری را دنبال می‌کند. در حقیقت با وجود اینکه هدف سیاست‌گذار از تصویب قوانین جدید برای واردات خودرو ایجاد رقابت و کنترل قیمت‌ها بود، شاهد هستیم که ظاهراً دولت برای دریافت حقوق ورودی بیشتر، نسبت به مسئله تنظیم‌گری واردات خودرو بی‌توجهی می‌کنند.

خواهد شد. تجربه‌های گذشته به‌خصوص تجربه جراحی ارزی ۱۴۰۱ نشان داد که چنین تغییراتی بدون برنامه‌ریزی دقیق می‌تواند پیامدهای جدی برای اقتصاد و ثبات اجتماعی داشته باشد. به‌طورکلی با توجه به تجربیات یک دهه اخیر به‌نظر می‌رسد حذف نرخ نیمایی و ایجاد نرخ‌های جدید مثل دلار توافقی و سیاست‌های مرتبط با آن، نه‌تنها در بهبود شرایط اقتصادی اثری نخواهد داشت بلکه تهدیدی جدی علیه معیشت عمومی محسوب می‌شود، به‌عنوان مثال اختلاف فاصله دهکهای درآمدی، گسترش فاصله ثروت از بدبختی‌ترین آثار سیاست‌های مبتنی بر آزادسازی ارز در سالهای اخیر بوده است.

از تجربه تلخ مسئولان دولتهای یازدهم و سیزدهم درس بگیرند

در نیمه اول سال ۱۳۹۷ برخی مدیران بی‌تجربه اقتصادی با شعار حذف رانت ارز ۴۲۰۰تومانی، موضوع راهاندازی بازار ثانویه ارزی را کلید زدند، در آن مقطع قرار بود نرخ ارز در بازار به محدوده ۵ هزار تومان بازگردد اما به‌صورتی غیرمنتظره دلار غیررسمی تا ۱۸ هزار تومان نیز صعود کرد، همین روند در سال ۱۴۰۱ نیز رخ داد و نرخ ارز در بازار آزاد در پی سیاست یکسان‌سازی ارز بیش از ۱۰۰ درصد رشد کرد، هرچند بعد از این تجربه تلخ چه رئیس دولت یازدهم و چه رئیس ققید دولت سیزدهم هرگز به‌سمت سیاست‌های راهسازی ارزی بازنگشتند اما گویی تکرار این تجربیات باید در دولت جدید نیز عملی شود. به‌نظر می‌رسد با توجه به شناخت مسئولان فعلی بانک مرکزی از آثار مثبت سیاست تثبیت ارز تجدید نظر در این سیاست‌های مبتنی بر آزادسازی ارزی و اتخاذ تدابیری کارآمدتر برای مقابله با بحران‌های اقتصادی پیش‌رو و حمایت از اقشار آسیب‌پذیر جامعه، نیازمند توجه فوری و جدی است.

قطع گاز ۷۳ هزار باغوویلا/ ضرورت صرفه جویی با کاهش شدید دما

برای مدیریت مصرف انرژی، حمایت و همکاری مردم است که به‌ویژه در شرایط فعلی بسیار می‌تواند اثرگذار باشد. مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران با بیان اینکه پیش‌بینی می‌شود در هفته پیش‌رو بین ۸ تا ۱۲ درجه سانتی‌گراد کاهش دما داشته باشیم، افزود: باید تا جای ممکن از مصرف غیربهره‌ای خودروی و با صرفه‌جویی به تأمین پایدار انرژی در کشور کمک کنیم.

توکلی با بیان اینکه در موضوع بهینه‌سازی مصرف گاز، راهکارهای متعددی وجود دارد که در اسناد بالادستی هم مورد تأکید قرار گرفته است، گفت: برای نمونه در ساختمان‌های کشور شاهد اتلاف شدید انرژی هستیم که اگر اصلاحات لازم مانند استفاده از عایق حرارتی و پنجره‌های دوجداره انجام شود، مقدار مصرف در این بخش بین ۲۵ تا ۳۰ درصد کاهش می‌یابد.

وی با اشاره به اینکه در سه روز گذشته، گاز نزدیک به ۷۳ هزار باغوویلا قطع شده است، تأکید کرد: در صورت مشاهده استفاده از گرماتپاها و هر وسیله گرمایشی در فضای باز به‌صورت غیرمجاز، سریعاً اخطار داده می‌شود و گاز آنها قطع می‌شود. البته مردم عزیز نیز با مشاهده چنین مواردی می‌توانند با سامانه ۱۹۴ تماس بگیرند و اطلاع دهند.

وی با بیان اینکه همه مجموعه صنعت، وزارت نفت و وزارت نیرو تلاش می‌کنند حتی در شرایط نامناسب با وضعیت درجه حرارت تأمین پایدار و مطمئن گاز را داشته باشیم، افزود: اما در یک حالت از این فضا و از این سختی عبور می‌کنیم که همه مصرف‌کننده‌های خانگی و تجاری کمک کنند؛ با رعایت مواردی همچون رعایت درجه رفاه، پوشیدن لباس گرم و ...

مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران با تأکید بر اینکه دولت تمام تلاش خود را برای افزایش مقدار تولید گاز در کشور انجام داده است، گفت: در ۱۰۰ روز آغاز به کار دولت چهاردهم، یکی از اقدام‌های بسیار خوب این بود که ۱،۲۷ درصد افزایش قابلیت اطمینان صورت گرفته است.

معاون وزیر نفت گفت: در صورت مشاهده استفاده از گرماتپاها و هر وسیله گرمایشی در فضای باز به‌صورت غیرمجاز، سریعاً اخطار داده می‌شود و گاز آنها قطع می‌شود. البته مردم عزیز نیز با مشاهده چنین مواردی می‌توانند با سامانه ۱۹۴ تماس بگیرند و اطلاع دهند.

به مصرف‌کنندگان بخش خانگی اختصاص می‌یابد، ادامه داد: به‌دلیل تغییر آرایش مصرف گاز در فصل سرد سال، نیروگاه‌ها برای تأمین نیاز خود باید به سراع سوخت مایع و جایگزین بروند. توکلی با اشاره به اینکه در آرایش زمستانی روزانه نزدیک به ۸۵۵ میلیون مترمکعب گاز در زمستان به شبکه سراسری گاز تحویل می‌شود، اظهار کرد: در زمان پیک مصرف، از این مقدار نزدیک به ۶۹۰ و حتی بعضاً ۷۰۰ میلیون مترمکعب که پیش‌بینی می‌شود در هفته آینده به این عدد برسیم، یعنی ۸۲ درصد گاز تحویلی به شبکه در بخش خانگی، تجاری و صنایع جزء مصرف می‌شود.

وی افزود: عمده مصرف بخش خانگی، تجاری و صنایع جزء متناسب با وضعیت درجه حرارت تغییر می‌کند، یعنی زمانی که درجه حرارت محیط یک درجه کاهش می‌یابد، به اندازه یک فاز پارس جنوبی؛ حدود ۲۵ میلیون مترمکعب افزایش مصرف در این بخش را شاهد

شوایم بود. معاون وزیر نفت در پاسخ به این پرسش که برای مقابله با ناترازی گاز باید چه راهکارهایی دنبال کرد، گفت: برای این منظور باید دو پال بهینه‌سازی مصرف و سرمایه‌گذاری برای افزایش تولید را هم در نظر گرفت که البته موضوع دوم باید در بلندمدت و با مشارکت بخش خصوصی انجام شود.

توکلی به موضوع بهینه‌سازی مصرف به‌عنوان راهکار نخست کاهش ناترازی انرژی اشاره کرد و ادامه داد: خوشبختانه رئیس‌جمهوری محترم ورود جدی به این بحث داشتند و این نشان می‌دهد این مسئله مورد توجه حاکمیت قرار گرفته است.

وی با تأکید بر اینکه حل ناترازی انرژی جزء مسائل عمومی است که هم‌اکنون مورد توجه حاکمیت قرار گرفته و تنها راه برای حل آن این است که همه بخش‌های تأثیرگذار به اندازه سهم‌شان پای کار بیایند، افزود: یکی از راهکارهای مورد تأکید رئیس‌جمهور محترم

افزایش ترک تحصیل در ایران با رشد نرخ فقر

توانایی هزینه برای آموزش ندارند یا به اجبار این گروه در دسته کودکان کار قرار می‌گیرند. علی حسین شهپور، دبیرکل خانه تعاونگران در گفت وگو با خبرنگار اقتصادی خبرگزاری تسنیم، با اشاره به این که فقر و ترک تحصیل ارتباطی تنگاتنگ دارند می‌گوید: داده‌های مرکز آمار ایران نشان می‌دهد که سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ در مقاطع تحصیلی مختلف ۹۲۹ هزار و ۷۹۸ نفر از تحصیل بازماندند. وی ادامه داد: سال گذشته، ۱۵ تا ۱۷ ساله بیشترین تعداد بازماندگی از تحصیل را داشتند. روند افزایشی آمار بازماندگان از تحصیل در ایران ادامه دارد. در گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی آمده است که سال ۱۳۹۹ حدود ۷۰ درصد کودکان بازمانده از تحصیل در دهمک یک تا پنج قرار داشتند. بنابراین، فقر و ترک تحصیل دو پدیده‌ای هستند که به شدت با هم مرتبط‌اند. در واقع، فقر یکی از مهم‌ترین دلایل ترک تحصیل به ویژه در مناطق محروم است.

وی با طرح این سوال که چرا فقر باعث ترک تحصیل می‌شود؟ می‌گوید: خانواده‌های فقیر اغلب قادر به تأمین هزینه‌های تحصیل فرزندان خود نیستند. این هزینه‌ها شامل شهریه، هزینه‌های تحصیلی، هزینه‌های رفت‌وآمد، هزینه‌های تهیه لوازم التحریر و ... می‌شود. در خانواده‌های فقیر، کودکان اغلب مجبورند برای کمک به تأمین مخارج خانواده به کار مشغول شوند و از تحصیل باز بمانند.

کاریکاتور/ گرانی و تورم

